

PEDAGOŠKI INŠTITUT

NAČRT ENAKOSTI SPOLOV

Pedagoški inštitut
Gerbičeva 62, Ljubljana, Slovenija

1. UVOD

Enakost spolov je eden izmed najpomembnejših ciljev strateških dokumentov, tako v domačem kot v mednarodnem akademskem in raziskovalnem prostoru. Med tovrstnimi dokumenti je treba izpostaviti *Resolucijo o nacionalnem programu za enake možnosti žensk in moških (2015–2020)* in *Resolucijo o nacionalnem programu za enake možnosti žensk in moških (2023–2030)*. To sta krovna strateška dokumenta, pripravljena v sodelovanju z vladnimi organi, s stroko in civilno družbo ter organi za varstvo človekovih pravic. Naslavljata področje enakosti žensk in moških in sta strateška dokumenta vlade: določata cilje in ukrepe ter ključne nosilce politik za uresničevanje enakosti spolov na posameznih področjih v Republiki Sloveniji.

ReNPEMŽM15–20 med osmimi prednostnimi področji omenja tudi »družbo znanja brez spolnih stereotipov«, iz česar sledi, da ta dokument zavezuje k odpravljanju spolnih neenakosti tudi v znanosti in visokem šolstvu.

ReNPEMŽM23–30 med drugim opozarja na to, da so »velika ovira za udeležanje enakosti spolov in razvoj potencialov deklet in fantov [...] tudi spolni stereotipi in seksizem, saj jih omejujejo pri izbiri študijskih smeri in poklicev ter sprejemanju življenjskih odločitev na splošno. Njihovo odpravljanje je ključno za zmanjšanje neenakosti med ženskami in moškimi v vzgoji, izobraževanju in znanosti«.

Za spodbujanje enakosti spolov v raziskovanju se zavzema tudi Evropska komisija v *Strategiji za enakost spolov 2020–2025*, ki med cilji navaja: (1) spodbujanje enakosti v raziskovalnih karierah, (2) zagotavljanje uravnoteženosti spolov v procesih in organih vodenja in odločanja in (3) vključitev oziroma zavedanje problematike dimenzije spola v raziskovalne vsebine.

Pričujoči *Načrt enakosti spolov (NES)* je uradni dokument Pedagoškega inštituta; sprejel in potrdil ga je Znanstveni svet Pedagoškega inštituta. Objavljen je v slovenščini na spletni strani Pedagoškega inštituta.

O vsebinah in konkretnih ukrepih bodo organizirana usposabljanja za zaposlene in vodstvo PI. Ukrepi lahko vključujejo razvijanje kompetenc na področju spola in odpravljanje nezavedne spolne pristranskosti med zaposlenimi, vodstvom PI in nosilci odločanja, ustanavljanje delovnih skupin, namenjenih posebnim temam, ter ozaveščanje z delavnicami in

komunikacijskimi dejavnostmi. Primarni cilj je, da enakost spolov postane samoumevna, prav tako pa tudi nenehna skrb zanjo.

Načrt enakosti spolov se pregleduje in dopolnjuje na letni ravni in je kot tak delo v nastajanju, ki omogoča letne evalvacije stanja in sprememb na podlagi zbranih podatkov in odzivov zaposlenih.

Hkrati je PI razvijanju NES podelil namenske vire. Sredstva za oblikovanje, izvajanje in spremljanje NES lahko vključujejo sofinanciranje posebnih delovnih mest, kot so uradniki_ce za enakost ali skupine za enakost spolov, in namenski delovni čas za akademsko, vodstveno in administrativno osebje.

Izhodišče NES so podatki, razčlenjeni po spolu, zbranih za vse kategorije zaposlenih. Ti podatki bodo podlaga za cilje in naloge NES, kazalnike in kontinuirano ocenjevanje stanja oziroma napredka na letni ravni.

Načrt za enakost spolov vsebuje 5 temeljnih stebrov:

- enake možnosti spolov pri zaposlovanju in kariernem napredovanju ter študiju,
- uravnotežena zastopanost spolov na vodilnih in odločevalskih položajih,
- usklajevanje poklicnega, študijskega in zasebnega življenja znotraj organizacijske kulture,
- upoštevanje dimenzije spola v vsebini raziskav in poučevanja,
- ukrepi za preprečevanje nasilja na podlagi spola, vključno s spolnim nadlegovanjem.

2. STRATEŠKI KORAKI ZA VZPOSTAVITEV ENAKOSTI SPOLOV NA PEDAGOŠKEM INŠTITUTU

Pedagoški inštitut si prizadeva za uveljavljanje enakosti spolov znotraj svoje skupnosti, kar dokazujejo obstoječi pravilniki. Kljub temu so potrebni redni nadaljnji koraki pri vzpostavljanju oziroma ohranjanju enakosti spolov na Pedagoškem inštitutu.

Pripravo, implementacijo in evalvacijo načrta vodita direktor_ica in koordinator_ica za enakost spolov. Naslovniki so zaposleni in zaposlene na Pedagoškem inštitutu, skupaj z vodstvom.

Pedagoški inštitut omogoča koriščenje ukrepov na področju usklajevanja poklicnega in zasebnega življenja vsem zaposlenim (ne glede na skrbstvene obveznosti – za otroke, starejše, partnerje_ke idr.) ter upošteva njihove specifične potrebe, ki se v življenjskem poteku spreminjajo.

Pedagoški inštitut tako implementira vodilo *Splošne deklaracije človekovih pravic*: »Vsakdo ima pravico do počitka in prostega časa, vključno z razumno omejitvijo delovnih ur, in pravico do občasnega plačanega dopusta«.

Odgovornost:

Vodstvo PI, vodje projektov, koordinator_ica za enakost spolov.

- ***Usklajevanje poklicnega in zasebnega življenja***

Prilagodljivo načrtovanje letnega dopusta; prilagodljiv delovni čas in delovno okolje; obdarovanje otrok; komuniciranje z zaposlenimi.

Pogovor na rednem letnem razgovoru. Statistika bolniških in drugih odsotnosti po spolu (starševski dopust ipd.).

- ***Skrb za enake možnosti spolov pri zaposlovanju in kariernem napredovanju ter študiju***

Analiza stanja glede na spol pri napredovanju ali nenapredovanju in analiza vzrokov, skupaj s sistemskimi vzroki, kot so predpisana habilitacijska merila. Naslavljanje mentorjev_ic, mladih mentorjev_lc in na novo zaposlenih ter njihovo ozaveščanje o pomembnosti upoštevanja dimenzije spola in enakih možnosti.

- ***Uravnotežena zastopanost spolov na vodilnih in odločevalskih položajih***

Pregled stanja, na podlagi analize razmislje o spremembah v okviru možnosti. Statistika dobljenih oziroma dodeljenih mentorstev mladim raziskovalcem_kam in prejetih nagrad.

- ***Upoštevanje dimenzije spola v vsebini raziskav in poučevanja***

Ozaveščanje zaposlenih in vodstva o upoštevanju dimenzije spola, ozaveščanje o posledicah ne vključevanja dimenzije spola za znanstvene rezultate, skrb za spolno vključujoč jezik (uradni dokumenti, prijave, projekti, promocijski material, ustna in pisna komunikacija znotraj PI), skupaj s popravki dokumentov, ki še vsebujejo generični moški spol.

- ***Ukrepi za preprečevanje nasilja na podlagi spola, vključno s spolnim nadlegovanjem.***

Ozaveščanje zaposlenih in vodstva, PI je sprejel »Pravilnik o prepovedi mobinga, spolnega in drugega nadlegovanja ter trpinčenja na delovnem mestu«, ki je dostopen na internem portalu za zaposlene na Pedagoškem inštitutu. Vzpostavljanje varnih kanalov za prijavo nasilja oziroma nadlegovanja. Vzpostavljanje zavedanja o nesprejemljivosti takega vedenja oziroma ravnanja.

V Ljubljani, februarja 2024

direktor Pedagoškega inštituta,

prof. dr. Igor Ž. Žagar